

Тыгъэгъазэм
и 12-р —
Урысые
Федерацием
и Конституции
и Мад

**Адыгэ
Республикэм
шыпсэухэу
лъйтэнэгъэ
зыфэтшыхэр!**

Тичыпэгъу лъаплэхэр!
Къэралыгъо мэфэкі шхъя-
зхэм зыкэ ащищым — Уры-
сые Федерацием и Конститу-
ции и Мадэ фэш! гүфэбэнэ-
гъэ хэллэу тышууфэгушо!

Правовой къэралыгъор гъэ-
псыгъэнимкі, демократием
епхыгъэ шуагъэхэр пытэн-
хэмкі тихэгъэгу и Закон
Шхъяаэ Урысыем щыпсэурэ
цыиф пстэухэмкі зэфэдэ по-
литикэ, экономикэ фитыны-
гъэхэмрэ шхъяфитынгъэмрэ
еухэсих.

Ioфэу зэдэдгъэцак/эрэм
Конституцием къыышдэлтигэ-
гъэ демократическэ принцип-
хэр шуагъэ хэллэу щылэнэ-
гъэм щылхырыщыгъэнхэмкі
тапэк/и ишуагъэ къэрэклү,
Урысыем ишьолтырхэм, Адыгэ
Республикири зэрэхэтэу, лъэ-
нукъо пстэумкі хэхъонигъэ
ин ашыным ыльапсэу ахэр
щыхых.

Тапэк/и конституционна
шапхъэхэм къалкырыкызэ,
тиレスпубликэ ицыхъэ зытэ-
лъыжъэу ыпэк/ зэрэлтигэ-
тэхтэм, социальнэ-экономикэ
хэхъонигъэхэр зэришьщхэм,
чыопс ыкы экономикэ ама-
лышхоу илэхэр нахь шогъэ
ин хэллэу къызэрэзфигъэф-
дэхтхэм тицыхъэ тель.

Тичыпэгъу лъаплэхэр! Мы
мэфэкі мафэм тигуу къыдде-
лэу зэкэми тышууфэльоо пса-
уныгъэ пытэ, щылек/шыу, ма-
мыр псэукэ шушиэнэу, Адыгэ-
имрэ ти Хэгэгушхоу Урысые
Федерациемрэ яфедэ зыхэл
Ioфэу жуугъэцак/эрэм гъэ-
хъягъэхэр щышуушынхэу!

Адыгэ
Республикэм
и Лъышхъэу
Къумпый Мурат

Адыгэ
Республикэм
и Къэралыгъо Совет —
Хасэм и Тхъаматэу
Владимир НАРОЖНЫЙ

Адыгэим и Лъышхъэ Адыгэкъалэ имэр ипшъэрылхэр зыгъэцэк/эштэм нэйусэ фишыгъэх

Адыгэим и Лъышхъэу Къумпый Мурат Адыгэкъалэ
иактив хэтхэр муниципальнэ образованием имэр ипшъэ-
рылхэр зыгъэцэ-
к/эштэм нэйусэ
фишыгъэх. Къалэм
ипашц иапэрэ гуа-
дэу, 2010-рэ ильэ-
сүм къыщегъэжьа-
гъэу 2016-рэ ильэ-
сүм нэс Адыгэ Рес-
публикэм экономи-
кэ хэхъонигъэмрэ
сатыумрэк/и и Ми-
нистерствэ ипшъэ-
гъэ Лъыхэсэ Махъ-
муд ары а Іэнат/эм
Іуагъэхъагъэр.

Лъыхэсэ Махъмуд Азмэт
ийхэр 1966-рэ ильэсүүм шы-
шхъэхъум и 27-м къехъуг.

1988-рэ ильэсүүм Кубанскэ
мэккумэц институтыр къуу-
хыгъ, сэнэхъатыр экономист.

2002-рэ ильэсүүм Адыгэ Къэ-
ралыгъо университетыр къуу-
хыгъ, сэнэхъатыр юриспруденциер.

1988-рэ ильэсүүм къыщегъэ-
жьагъэу 1993-рэ ильэсүүм нэс
Теуцожь районымкі совхозу
«Понежукайский» зыфиорэм
бухгалтер шхъяаэу щыл-
лэжьагъ.

1993-рэ ильэсүүм къыщегъэ-
жьагъэу 1994-рэ ильэсүүм нэс
МОП-и «Теучежское» зыфиорэм
идиректор игуадзэу щытагъ.

1994-рэ ильэсүүм къыщегъэ-
жьагъэу 1997-рэ ильэсүүм нэс
Урысыем и Сбербанк и
Адыгэ банк хэхъэрэе Теуцожь
къутамэм ипшъагъ.

1997-рэ ильэсүүм къыщегъэ-
жьагъэу 2004-рэ ильэсүүм
нэс таможеннэ къулыкъу-
хэм ашылжьагъ, Урысыем
и ГТК и Кыблэ таможеннэ
гээорышлап/ и Адыгэ
таможнэ ипостэу «Тахтаму-
кайский» зыфиорэм ипшъагъ.

2004-рэ ильэсүүм къыщегъэ-
жьагъэу 2010-рэ ильэсүүм
нэс Урысыем и ФСКН къулыкъу
шихъыгъ, Урысыем и
ФСКН Краснодар краимкі
ирегион гээорышлап/ икъу-
лыкъу ипшъагъ.

2010-рэ ильэсүүм къыщегъэ-
жьагъэу 2016-рэ ильэсүүм
нэс Адыгэ Республике
экономикэ хэхъонигъэмрэ
сатыумрэк/и и министрэу
щытагъ.

Народнэ депутат
татхэм я Совет
иунашьок/ къалэм
ипшъагъэу Хятэгъу Налбый
иполномочиехэр
къыгъэтлыбыжьагъ
Хятэгъу Налбый и
иполномочиехэр
зэрэгээзэгъэхэр.
Республикэм и Лъышхъэ
къыхигъэ-
шыгъ Хятэгъу Налбый мы
охьтэ блахъем Адыгэ
Республикэм иллыкло и
лофшлан/ и
Краснодар краим иадминист-
рации ипшъагъэ дэжь Ѣш/м
иэшхъэтет зэрэхъущыр.

Къумпый Му-
рат Хятэгъу
Налбый иофэу
ышлагъэмкэ зэ-
рэфэрэзэр, аш
пэшэнгъэ зэ-
рэхъэфэ къалэм
зэхъокыныгъэ-
муд.

Къумпый Му-
рат Хятэгъу
Налбый иофэу
ышлагъэмкэ зэ-
рэфэрэзэр, аш
пэшэнгъэ зэ-
рэхъэфэ къалэм
зэхъокыныгъэ-
муд.

«Предпринимательствэм зе-
гъэшшомбгүйгээнэм, хэбзэ-
лаххэр нахыбэу бюджетэм
къарханхэм, цыфхэм иофшэл/ чы-
пэхэр яэнхэм алаа иоф-
хэр нахь чанэу зэхэпшэн
фае. Цыфхэм яшылэнгъэ
анахъеу епхыгъэ лъэны-
къохэр ары апэрэ чээзьюу
унаа зытебгъэтэн фаэр.
Аш хэхъэх социальнэ уч-
режденихэм яшын, яз-
тегъэпсихъан, унэ пэпчъ
фабэр лэкэгэхъэгъэнэр,
тъогухэм ягэцк/эжъын,
щынэгъончагъэр, физ-
культурэмрэ спортымрэ
апылтынхэр ыкы нэмийк-
хэр», — къыуагъ Къум-
пый Мурат муниципальнэ
образованием ипшъак/э
зығыззээ.

Джащ фэдэу республикэм
и Лъышхъэ зэрэхигъэунфы-
кыгъэмкэ, къэлэ адмиинстра-
цием иоффшэн уасэ зэрэфа-
шыщт шапхъэхэм зэу ащищ
демографиет иштээт.

Лъыхэсэ Махъмуд цыхъэ
къызэрэфашыгъэм пае Къум-
пый Мурат тхаяаэгъэсэу ри-
луагъ, ипшъэрылхэр гэцк/э-
гъэнхэм ыкыач/э зэрэшытэу
зэрэрихыл/эштэр къыуагъ.

Адыгэкъалэ ипшъагъу Хят-
эгъу Налбый, ветеранхэм ячы-
пэ Совет итхаматэу Джэн-
дар Мос ыкы общественно-
стым иллыклохэр къэлэ мэри-
ем ипшъак/э гэхъагъэхэр
ышынхэу фэлэеуагъэх.

**Адыгэ
Республикэм
и Лъышхъэ
ипрес-къулыкъу**
Сурэтхэр А. Гусевым ты-
рихыгъэх.

Ны мылькум ипрограммэ лъагъэктоагь

Урсые Федерацием и Президентэу Владимир Путинир лъэпкъ стратегилем игъэцэктэн фэгъэзэгъэ координационнэ советым изэхэсигъо кыщыгушиэзэ, тикъэралыгъо ис унагъохэм лэпыэгъу афэхъугъэнэмкэ 2018-рэ ильэсүм щилэ мазэм и 1-м щыублагъэу шыкаклехэр гъэфедэгъэнх гухэль зэрэштиэр кытуагь. Джащ фэдэу къералыгъом ипащэ ны мылькум фэгъэхыгъэ программэр 2021-рэ ильэсүм нэс зэрэлтагъэктоэтгэдэгтэй ыкли зэрагъэфедэшт шыкаклэм нахь зырагъэушомбгъуным игуу кышигъ.

— Демографилем изытет нахьышу шыгъэнэм 2000-рэ ильэсүм кыщегъэжъагьэятынаэ тет. Хэкыпэу къедгъотыгъэхэм яштуагъекэ мыльэнкъомкэ пшъэрильэу зыфэдгъэуцужыгъэр зэрифешуашу зэшохыгъэ мэхъу. Анахьэу шуагъе къэзэтыгъэр ны мылькум фэгъэхыгъэ программэр ары. Унагъохэм къарыхувхээрэ сабыгъэх япчагъагь хэхъуагь, унагъом сабыитлу илэнры хабзэ хуугъэ, — кыхигъэштигъ Владимир Путиним.

Президентим кызэрэхигъэштигъэу, къэктэрэ ильэсипшыр сабыгъюм иильэсигъщих. Мылофшэнэмкэ пшъэриль шхъацэр — демографилемкэ политикий щылэр нахьышу шыгъэнкъюм зэблэхъугъэнэй ары. Аш

лае 2018-рэ ильэсүм щилэ мазэм и 1-м щыублагъэу апэрэ сабый кызэрхувхэгъэ унагъохэм мазэ къес ахьшэ лэпыэгъу аратынэу агъенажэ. Сабыим ыныбжжэ ильэсрэ ныкъорэ охууфэ тынир лэклехашт. Сабыир рыпсэунымкэ мыльку анахь маклэу шольтырым щагъэнэфагъэм тельтагъэу ахьшэ лэпыэгъэтур аратызэ ашышт, ар адреснэу щытышт.

— Адыгейим демографилем ытъэнкъюмкэ лоффхэм язытет уигъэрэзэнэу щыт нахь мышлэми, шыкаклэм ишлэгъэшхо кызэрэктоштим щеч хэлээп. Сабыитлу е нахьыбэ зилэ унагъохэм яшылэкэ-псэукэ нахьышу хууным фэлоришшэшт ипотеку кырахыгъэр къэралыгъом субсидировать зеришы-

щтыр. Мыш фэдэ унагъохэм лэпыэгъу афэхъугъэнэм фэгъэхыгъэ программэм 2012-рэ ильэсүм щилэ мазэм и 1-м кыщегъэжъагьэу Адыгейим лоффшэм — ар шольтыр ны мылькур ары. Ашкэ сабыибэ зилэ ным зэтигъоу сомэ мин 50 раты, — кытуагь АР-м лоффшэнэмкэ ыкли социальнэ хэхъонгъэмкэ иминистрэу Мырзэ Джанбэч.

Джащ фэдэу министрэм кызэрэхигъэштигъэмкэ, сабыибэ зэрэс унагъохэм аратырэ чыгу лаххэм яинфраструктурэ хэхъонгъэхэр ышынхэм пэлхуацт ахъшт республикэм кыщыдалтыгъ. Ны мылькум ипрограммэ игъэцэктэн 2021-рэ ильэсүм тыгэгъазэм и 31-м нэс зэрэлтагъэктоагьэм къэралыгъом исоциальнэ политикий анахь мэхъанэшхо зилэ лоффхэм ашышт зэрэштигъ Мирзэ Джанбэч кытуагь. (Тикорр.).

Тхъамафэм къыклоц...

А уахьтэм Адыгейим игъогухэм гъогурыкъоным ишапхъэхэр уцогъу мини 2,2-рэ шаукъуагъэхэу камерэхэм къагъэльэгъуагь.

Республикэ автоинспекцием кызэритыгъэмкэ, анахьбыэу хуугъэ-шлагъэхэр зыщагъэунэфыгъэхэр Туцожь районымрэ къалэу Мыекуупэрэ — 1567-рэ ыкли 556-рэ. Тэхьутэмийкье районным итхэ видеофиксацием шапхъэхэр уцогъу 89-рэ аукъуагъэу кыхагъэштигъ. Адыгейир пштэмэ, икыгъэ тхъамафэм гъогурыкъоным ыльэнкъокэ хэбзэуконоигъэ 2212-рэ щызэрхъяагь.

Адыгэ Республикэм игъогухэм зэкэмкэ камэрэ 77-рэ ашагъэуцугъ. Джащ фэдэу, шыгу къэтэгъэкыжы, административнэ тазырыр мэфэ 20-м къыклоц зышуутыжыкэ, аш ызыныкъо кышууфагъэгъу.

ГҮЭЗЕТЕДЖЭМ ИЕПЛЫКИ

Бэ зэблэхъугъэ хъугъэр

Шыкаклэри цыифхэри зэблэхъугъэ хъугъэх. Ар сэ сизакьюоп къэзылощтыр, хэти зыщыгъуаз. Ау нахьышумкэ е нахь дэимкэ зэтэгъаза пломэ, джэуапым узэшшуегъанэ. Шыпкъэ, жыимрэ къэмрэ сидигъуи зэпыштыныгъэ азыфагу иль, ау аш къикырэп мытэрэзэу узеклонир.

Цыифым зэрэцлифыр сидигъуи щыгъупшэ хуущтэп. Ежжээзигъинэу, зигъэдэгъоу, нэмийким егоонимкэ къаигъэхэх щылэх. Аш фэдэ щыс сэри сидэрихынлагъэр. Блэкыгъэ гээмафэм Севастополь сийлгэгээ. Хынчшом тыгысигъ, бзыльфыгъэр хуульфыгъэм едисынчтигъ:

— Сидэуштэу узэфэмшиоу, уфэлгага о, джанэм ыкыкыртельнишкэр тельэу?

Аудэрээн зи къирорэп. Ятлонэрэу жэхэуци риуагь, лын кытэгэгүүштэг.

— О сэ сибгээсэнэу щытэп, ухата ыкли? Арымэ узыххагъэр, щыкэгъэнчэй орти узэхэлтэп, шхъатехоо птэлэп, пынгыгыр эзкэ гъонэ-сан, бгэр

ихыгъ, уиклэхын кэлкуабз, умышлэмэ уныбжыкъэм фэдэу. Зыр зым шыукирэллы, пшэшшэ къежэгъэхэрэ шьомеклих. Хуульфыгъэ гъончэджыр къаигъэлэе ашлоштагъ, джани, нэмийки шыуфэжехэп, шхъацци къэжэгъэхэрэжырэп, шьюупхъо. Нэгур арымэ, щыфагъэм уигъэлтэгъурэп. Цыифы фэдэм аш фэдэу зишырэп. Хуульфыгъэр лоффэп, бзыльфыгъэр юшшэ ерэмыкй, — риложыгъ.

Мыр дэдэм нэмийки бзыльфыгъэ хэхэлтэгъиц ятеплэшьуаши пыпхуан щымылэу щытэзекхуяшштэгъ. Ахэм зафэмийшиу кыралыагь: «Сыда хуульфыгъэм узкышонагъэр? Оры укытэн фаэр».

Кызэрэнэфагъэмкэ, ахэр Новгород хэкум щыщих, ежхэм ябзыльфыгъэхэр нахь зыфасакыжыхэу кыалыагь. Сэри зэхэсхыгъэу, слъэгъуягъэм бэ сэргу къагъэкыгъэр, тэтиадыгэхэми лъэшэу зэхъокынгъабэ зэрафэхъугъэр згээунэфыгъэ. Урсыми щымыщхэу, адьгэхэми умышлэнхэу бэ ажэт хуульфыгъэр. Етлани ахэм зыгорэ атхъаклум ихэу щытэп, зэршоцгээ заклэу мэлсэух.

Адэ тхъль еджагъэм ушымышшэу е игъом зямыгъэгээсагъэмэ, тэдэ цыифы щыххуяшта? Лэлэкыим хэлтэгъэ шэнхэри, хабзэхэри кырадзэжхэрэп. Еджэхэрэп журнали, гээзти, телевизори мыхуущхэр ары кыхахэу зэплыхээрэп. Зыдамышшэжъэу загъекодыжы, зытегъэпсихъагъэхи щымылэу.

Сэ сымыныбжыкъэжьими, синкас едженры. Седжэ адыгэ гээзет закоу «Адыгэ мааныкэ». Гээзетир тхъамафэм 5 къыдэкы, тиреспубликэ щыххуяш-щылэрэзэрэз зэкэ къатхы. Щыкэгъэ-псэукэ шуфэгъэм мэхъанэшхо ил. Уахьтэу тыхэхтэй гээцэн-пцыусынм бэ чынгээ щытэгъэр, нахьыпэм лажъэрэп шхэштэгъэмэ, джы тхъэжъырэп зэпымыу имылах зезыпхъорэр

ары. Шхъэкэфагъэр мэкоды, лахынлыгъэр кырадзэжырэп, хэти зыпильыр сид ишыкъеми былым бэу зэригъэгъотионры ары. Гухэхыр зэкэ ахъшкэ пшэфын птээкынэу зэрэхъугъэр ары.

Классическэ литература иным авторэу Э. Роттердамскэм «Похвала глупости», «Разговоры запросто» зыфиохэу ытхыгъэхэм ахэтхэ гущыэ щэриохэр сцыгупшэхэрэп, «Выидеш в ясный полдень в переполненную людьми площадь и не встретишь ни одного человека». Аш дэжымы гущыэхэм къарыкырэп, ямехэнэ икью кызэрэхигъэштигъэрэп, джы сэргу хэккэу десэгъаштэ, «шыпкъагъэр ыкли цыиф инир тидэ щылэх, щыгъотыжыщхэ?» сэозэ.

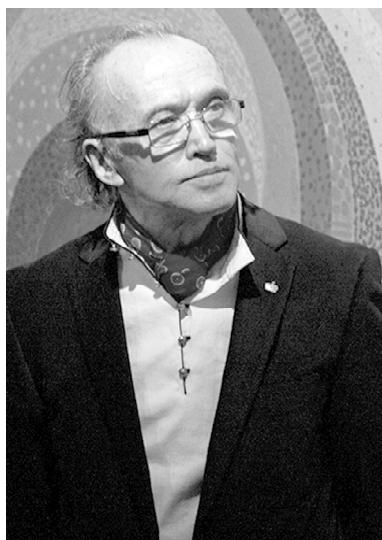
Адыгэхэр лъэпкъыжых, шэни, хабзи, шыкы бэу дэгью алэжыгъ, ау ахэр джы тэгъэхъаулыхэу кысщэхъу. Зэрэллытэжхэм, зэфегумэкъижхэм къащыкагь, шхъэрышхъэм нахьыбэр дехьых. Ар хууна шыуу?! Узэдемылэу, узэфэмигумэкъэу, узэхъомытмэ хуунэу щытэп.

Ушылэмэ, бэ хууни, мыхууни птээгъущтэр. Ау хэхтми дэим земигъаштэу уцыфышнуур сэ кыххэсэхы.

А. МЫХЬАМЭТЫКЬУ.

КъБР-м Къыратхыкы

Испанием къыращыгъэхэ сурэт хъалэмэтхэр

УФ-м изаслужене, КъБР-м инароднэ суретышы, Шэнгъэхэмкэ Дунэе Адыгэ Академиен иакадемикэ, Испанием щыпсэурэ тичыпшэгъу цэрыю Кышь Мухъедин иофшагъэхэр къыщаагъэльягъо изобразительнэ искуствэхэмкэ музей. «Испанием къикіу хэкум — Дэхагъэм и Гимн» зыцэ къэгъэльягъонир КъБР-р Урысыем зыгохъагъэр ильэс 460-рэ, Художествэхэмкэ Урысые академиер ильэс 260-рэ зэрхъухэрэм япэгъокіу къызэуахыгъ.

жыщтым суретышым иискусствэ дихыхыхэрэм залуигъэктэн, пресс-конференции къытын зэримурадыр къыхигъэшыгъ.

Продюсерэу, культурологу Марышева Розеттэ къэгъэльягъонир игүсэу Кышь Мухъедин ыцлеклэ арт-фестиваль къызэрэзэуахырэр къыуагъ. Аш иклэшаклы Шеджэм район администрациен ипащэ. Зэнэкъо-къум хэлэжэшт ныбжыкъэхэм суретышым иофшагъэхэр къызэрэзэуахыхэрэм фэгъэхыгъеу сочинение атхыщ. Къэгъэльягъонир зызэфашыжыкъе, теклонгыгъе къыдэзыхыгъэхэр агэшшоштых.

Музей суретышым иофшагъе 80-м ехьу къыщаагъэльягъо. Гүшүйм пае, анах къыхигъэшыгъэхэм ашыщ тарихъ ляпсэ зилэ суретэу «Къэнджал зау-

зыфиорэр. Искусствовед цэрыю Ванслов Виктор а сурэ-гуалэ. Аш къэгъэльягъо Испанием щыпсэурэ тичыпшэгъум Къэ-

тыр зельэгъум къигъэтхыгъ: «Кышь Мухъедин иофшагъэхэр Къэбэртэе-Бэлькъарым икультуре ианах хэхъонигъэшху. Аш имэхъанэ ины, джаш фэдэу ар ашогъэшэгъонир ыкли уаса ашыфашыгъ урысые, нэмийн лъэпкэ культуурэхэм».

Къэгъэльягъоним щыщхэу анах агу рихыгъэхэр «Кэнжэ щыщ амазонкэхэр», ежь Кышьым шу ыльэгъурэ сериэхэм ашыщэу «Си Андалузие», «Урыс къимаф», «Чынопсым сыйэрэфээшырэр» зыфиорэр суретхэр ары. Аш иешшагъэхэм ашыщыбэ тичынальэ идэхагъэ, тикъушхээ лъагэхэм зэрафэгъэхыгъэр лъэшэу ти-

бэртэе-Бэлькъарыр ыгу зэриль зэпытыр, ихэку зэрэшмыгъупшэрэр.

Ремхен Еленэ къыхигъэшыгъ Кышь Мухъедин иофшагъэхэр КъБР-м, Тобольскэ, Краснодар, Москва, Мадрид, Инджылызым, Испанием ямузейхэмрэ якультурнэ гупчэхэмрэ зэрчэлтэхэр. Джаш фэдэу аш исурэт 300-м ехьу унэе коллекциехэм ахэль.

Тиреспубликэ, Урысыем, Ыкыбыгъ къэралыгъохэм яштихуу тхыльхэр, орденхэр, дышэ медальхэр Кышьым къыфагъэшшагъэх, къэгъэльягъон 80-м ехьу дунаим щызэхашаагъ. Ишыэнгъэ фэгъэхыгъеу тхыль, каталог пчъагъэ къыдэкыгъ. Джаш фэдэх Котяровхэм ятхыльхэр «Ладони противни к огно души моей», «Гимн красоте» зыфиорхэрэр.

Сыда нахыбэу суретышыр зыккэхьопсырэр? Цыфхэм исурэтхэр ашогъэшэгъонирхэр, мэхъанэ зилэ иофшагъэхэр къыдэхьунхэр ары.

Зэхахьем къыщыгущыагъэх КъБР-м народнэ творчествэмкэ и Гупчэ ипащэу Жылэ Анатолий, суретышхэм я Союз итхаматэу Темиркъян Геннадий, УФ-м журналистхэм я Союз хэтэу Джырандыкью Верэ, нэмийкхэри.

Кышь льэпкыым инахыжхэу Мухъарбийрэ Мухъедин ыкью Юэрэ рэзэнгыгъе гүшүйхэр къэгъэльягъонир зэхээшагъэхэм къеклоплагъэхами алахыгъэх.

ТЕКЛУЖЬ Зарета.

ХЭБЗАКІЭХЭМРЭ ЩЫПСЫНГЪЭМРЭ

Пэшэ ныбжыкіэхэр аштэштых

Наукэм ыкли къэралыгъо научнэ-техническэ политикэм афэгъэхыгъе зэхъокыныгъэхэр 2015-рэ ильэсийн иофшэнэхэмкэ кодексым фашыгъагъэх. Аш къыщиоштыгъ 2018-рэ ильэсийн иапэрэ мафэ нэс научнэ учрежденихэм зынбжь ильэс 65-м ехъугъэхэу аутхэгъашаагъэхэм иофшэнэхэмкэ закынфигъэзагъ. Къэгъэльягъонир зыщызэфашыгъ.

Иофшэнэхэм социальнэ зэвшилтийнкэхэмрэ Академиен ипроректорэу Александр Сафоновым зэрилтийрэхэмкэ, научнэ учрежденихэм иофшэнэхэм яшшэхэрэхэм зэблэхугъэнхэм шуягъе къытшт. Ильэс 20 — 30 фэдизэрэ зынбжьрэр тхамэтэ Иэнатлэм залуягъе къыхэх, аш зи шуягъе

къымыхыгъе мэхъу. Иофшэнэхэр къызэтеуонхэм нэсных, иофшлангэхэр хахъо илэп, уахътэм диштэжырэп.

А. Сафоновым къызэрилонгырэхэмкэ, научнэ учрежденихэм ямызакъо, сыд фэдэрэ организацихэм ялофшлангэхэм зэлтыгъэр пащэм ынайхжьэп, амалэу ыгъэфедэхэрэп, сэнаушы-

гъеу илэр, ежь ышхъэкли цыфхэри ыпеклэ лыкъотэнхэмкэ хэкынгъеу къыгъотыхэрэп ары.

Щылэх пащэхэр ильэс 65-рэ хъугъэхэм, иофшэнэхэмкэ колективырэ дэгъо зэрищэу, зэгүрүйнгъе ахэлъеу иофшэнэхэм зэдашгээ. Щылэх ильэс 30 — 40 аныбжьеу шыкъли, теубытагы, сэнаушыгы зыхэмийхэри.

Хэбзакіэм зынбжь хэкто-тагъэхэ пащэхэм афэгъэхыгъеу къыщело къэралыгъо ыкли муниципальна научнэ учрежденихэм итхаматэ иофшэнэхэмкэ колективырэ ишоигононгъэхэм ар къагъэнэжынэу фаехэм, ильэс 70-рэ мэхъуфэ иофшэнэхэм зэрэфитыр.

Украинэм имыхъэхэу къэклоштых

Обществэу «Урысыем имэшюку гъогуухэр» (РЖД) зыфиорэм Урысые Федерацием и Кыаблэ шъольыр къэклоор мэшюкухэр Украинаэр къауухээзэ, мэшюку гъогуукэхэм къыблэ лъэныкъом къаклохэр зэрэрагъэжьэштымкэ макъэ къыгъэзгэу.

Цыфхэр зещэгъэнхэмкэ РЖД-м идириекторэу Дмитрий Пеговыи апэю ыногыгъо мазэм хыльзээшэ мэшюкухэр гъогуукэхэр зэрэтиратлупхыагъэхэр къыуагъ. Джи чыжъеу къыкыхэрэ пассажирскэ мэшюкухэр зэклэ тыгъэгъазэм и 11-м къызэгъэхыгъеу аш къытырагъэхъащт.

— Графикикэм тызытхээцэ цыфхэр зезищэхэрэ мэшюкухэр Украинаэм шъольыр нахыбэрэ ихжайштхэрэ. Мэшюку гъогуукэу «Журавка — Миллерово» зыфиорэр 2014-рэ ильэсийн Урысыемрэ Украинаэмрэ язэфыщтыкэхэр

къызэхъэм ашынэу рагъэжъэгъагъ. Шышхъэу мазэм къауухыгъ, — къыуагъ Урысыем транспортымкэ иминистрэу Максим Соколовым.

Гъогуукэм километри 137-рэ икыхыгъ, Воронежскэ ыкли Ростовскэ хэхъум къалхырэхы. Джи аш цыфхэр зезищэхэрэ афэдэу мэшюку 62-рэ хыльзээшэхэрэ 30-рэ Ѣзызблэхыгъэзэ ашышт. Москварэ Санкт-Петербургэрэ къарыкхэрэ мэшюкухэрэ Кисловодскэ, Анапэ, Назрань, Новороссийскэ, Адлер нэсхэу къэзгъэзжыхэрэ аш тетыштых.

(Тикорр.).

изытэти зыуплъекшт механик-контролерхэр аш агъэхъазырыштых, квалификации зэргээшт. Мафэ къэс путевой листэу водительхэм аратырэм «техниким изытэти улпъекшт» ылоут тетхэгъэшт. Ычээгъыкэ мэханикым ыцлэ, мафэр, уахътэу техникэр зынти улпъекшт гъэр къэтхэгъэштых, ыланг къэтхэгъэштых.

Законыкээр зэрэгээцаклэрэ Ространснадзорым икъулыкүүшэхэм ауплъекшт ашышт.

Мафэ къэс ауплъекшт

Тыгъэгъазэм и 24-м къыщегъэхыгъе обществен-нэ транспортэу цыфхэр зезищэхэрэ пчэдыхырэ иофшэнэхэм амьбулэзэ ауплъекштэу рагъэжъэшт. Джаш фэдэ унашю Урысые Федерацием транспортымкэ и Министрствэ къыдигъэхыгъ.

Аш къызэрэшиорэмкэ, автобусыр е троллейбусыр гъогум техъагъеу мыхъун къышыгъимэ, шишэдэхыгъыр зэрэгэхыгъыр механикыр ары. Транспортым Ѣыкылахэ горэхэр илэхэу гъогум тетэу нэмийн транспорти утэхэймэ, водителми, механикми зэфэдэу шишэдэхыгъыр арагъэхыгъ.

Мафэ къэс автобусхэм ыкли троллейбусхэм язытэти ауплъекштэ ашынэу къышыгъыхагъыр ахэм арызеклохэрэ цыфхэм япсаунгъе Ѣынэгъончэу зэрэштыштым пай.

Обществен-нэ транспортым

Тхылъыр яныбджэгъушы

Урысые Народнэ фронтым ишъолъыр къутамэу Адыгейм щыэм Мыекъуапэ дэт тхыльеджап!эу N 5-м къэлэцьыкъухэм шIэнныгъэ тедзэ зыщагъотыщт кружок мы мафэхэм къышызэуихыгъ. Ащ ишуагъэкъе сабыйхэм яуахътэ шIуагъэ хэлъэу агъэкъон альэкъыщт. Джэгукъе зэфэшъхъафхэмкъе, фильмэ гъэшIэгъонхэмкъе яшIэнныгъэхэм ахагъэхъон амал яIэ хъугъэ.

Іофтхъабзэм къекіолағъэхэм шүүфэс къарихыгь ОНФ-м илъяклоу Алексей Стальноим. Ашкъызэриуагъэмкіе, кіләләціклюхэр үшүхеу, шіеныхъе куухэр ялехъу къэтэджынхэм къэралыгъомкіе мәхъянәшхо ил. Сабыйхэм шіеныхъе тедзэ зыщағъотын альэкыщт кружокхэр къызэуахынхеу УФ-м и Президентэу Владимир Путинным унашьо къыдигъэкіыгь.

— 2017-рэ ильээсм кыншгээжээгээр «Равные возможности детям» зыфиорэ проектыр Адыгейм щитэгъяцакэ. Ашкыншхэлтийтээ мониторингэү тшыныгээ кыншэригжэлтэйгаа гэмкээ, тиреспубликэ щыпсэухэрэ кілэлцыклюхэм я процент 32-мэ шлэнэгээ тедээ зэрэгжьёты, — кыншагъ Алекsey Стальном. — 2020-рэ ильээсм нэс а пчагъэр процент 75-м нэдгээснээр тишишьеरиль.

Тхыльеджапәу N 5-м 1962-рә ильесым кыншыгъезъягъау
лоф еші. А уахътэм кыкыңыц тхыльеджәнүр зикласу мыш
шызызбләкъылъар макләп. Непэрә

мафэм ехъулэу нэбгырэ 2250-рэ къэкло. Ахэм ащищэу нэбгырэ 1400-р къелэцьыкүх.

— Ыңкілә зыхэмъиль Интер-
нетыр, джегукілә гъэшІэгъонхэр
зэретіләхәм къахәкіләу тхыль-
еджапіләм къækонхәу сабыйхәм
къырагъэжъэгъағъ, — къытфе-
lyатә мыш ипащәу Галина Гри-
шинам. — Нәүжүм ахәр ти-
Іеубытыпіләхәу тхыльтыр шу аль-
гүнүм фәтщағъәх. Гүщүләм пае,

классикэм къыихэхыгъэ филь-
мэр ядгъэлъэгъузэ, къеухым
къызыщысыщтым къэтэгъеуц, аш-
зэфэхъысыжъэу фэхъурэм тхы-
льымкэ етэгъаджэх. Мыш фэдэ-
шыккъехэм яштуягъэкэ къелэцы-
клюхэр тхыльтхэм нахь афэщаgъэ-
хэ мэхъух.

ЫГУКІЭ СЭНЭХЬАТЫР КЪЫХИХЫІГЪ

Медицинэ сэнэхъатым Йоф рызышІешъурэр ыгукІэ ар къыхэзыхыгъэр ары. Цыфым уеІэзныр, чыпІэ къин ифагъэм ІэпыІэгъу уфэхъуныр пстэуми афэльэкІыштэп. Ар зэрифэшъуашэу, шъыпкъэныгъэ хэлъэу зыгъэцэкІэнэу сымэджэшым кІуагъэм гущыІэ дэхабэ фэпІоныр къелэжы.

Аш Бэцүүкъо Любовь зэрэг фэдэр къасло сшойгыу. Адыгэ Республика кіэлэцьыкъу сымэджэцьым ия 2-рэ отделение медсестрау аш Ioф щешшэ. Пчыхъалыкъое гурьт еджаплэр къызееухым, сэнхэхатэу къыхихыщтым бэрэ егу-пшысагъэп. Мыекъуапэ дэт медицинэ училищым чэхъягь. Джы ильэс 35-рэ хүгъяау кіэлэцьыкъу сымэджэцьым Любэ Ioф щешшэ.

— Кын кылыштыкъурэба? —
сеупчы аш.
— Кыныр Ioвшэныр арэп.
Хэтрэ сабыйй согу фэузы. Уз-
зиэу кытэоллагъэм Iэпылэ-
гъу тыфэхъунэу, дгъэхъужын-
нэу тыпиль. Ипсауныгъэ зэ-
теуцжыгъэу чэккыжыхэрэм
тащэгушыкы.

— Отделением кычыафэхэ-
рэм тхъапша аныбжыр? —
теупчы тигүшшагы

— Ильясым кыышегъэжьа-
гъэу 17-м нэс, — кыйтэлэ аш.
— Клэлэццыкүхэр зэкээ зэфэ-
шьхъафых. Узэу ялэри, яшэ-
ни зэтекъях. Ау зэкээ са-
быих. Укол закъюкэ бгъэ-
хъужьынхэ пльэкъыштэп, гу-
шыг дахэктэ, гүкэгъуныгъэ-

хәжъукыгъэу къащехъу. Кіләләцтыкүхәм янахьыбәм янәтәхәр ягъусәхәп. Ар ахэм къяхьылъэкбы. Унәм клоҗыхә аштоигъу бәрә къытәлъеу. Мыш фәдә чыпіэм психологияны уштыын фәе. Сабым үкім-рытісұханышты, 1апл! епшәкын, зызигъехъужық!ә иунә зәрәклоҗыштыр гурыйбъәлон фәе.

Коллективэү юф зыдишлээрэм зэрэфэрэзэр игуапэү Любэ къытиуал:

— Зэгүрьыоныгъэ тазыфагу иль. Аш зилахыышу хэзэйтхагьэр отделением ипащэү Юлия Корчагинар ары. Ишыклагъэ хүмэ, пхашэ, ишыклагъэмэ, шъабэ. Нэмыкл чыпілэ юф щысшлэнным сегупшисыэузы такыкъ кысекүгъэп. Сэнэхьатеу кыххесхыгъэм гухахь хэсэгъяате. Сэркіл эзклемэ анахь шъхьаэр сабый цыклюхэм япсауныгъэ зэтеуцожыныимкілэ Іепылэгъу сызера-фахъурар ары.

Бәшкүй Любэ псауныгъэ
пүтэ илэү, ильфыгъэхэм, ахэм
къаклэхухуяжыгъэхэм яхъяр
чигэлжээ, дэсниний сүнгэлээ

БАГЬУШЬЭ Марий

Къэбзэныгъэр тигулъытэ къыщежъэ

Урысые Народнэ фронтым ишъолъыр къутамэу
Адыгэ Республикаем щылэм хэтхэр мы мафэхэм
Красногвардейскэ районым къуагъэх.
Хэкітэкъуплэ фэдэ хъугъэ чыпілэхэр шапхъэхэм
адиштэу агъэкъэбзэжыгъэхэмэ зэрагъэльэгъуныр
ары пшъерылъэу зыфагъэуцужыгъягъэр.

Амьгынэфэргээ чыплем хэ-
кыр щыратэхуяа зыльэгтүрэ
пстэуми «Интерактивная карта
свалок» зыфиоре проектэү
ОНФ-р клацакло зыфэхуягтэм
щыхагъязунэфыкын альэкыишт.
Аш фэдэ чыпли 9 Красногвар-
дейска районым мэзитум къы-
клоц шағъауннафырь

— Шоиғъоныгъэ зиә пстэури типроектхэм къаҳэлэжъэн альэ-къышт — къытфөүата Уры-

Іуахыжын зэрэфаар зэрүт-хэгээ тхьапэ районым иадми-нистрацье зыфахыкіе, чыпіләү плъыжыкіе хэгъеунэфыкы-гъагъэр гъожы мэхъу. Гумәкы-гъор дэгъэзыжыгъэ зэрэхъу-гъэр къезыушихъатырэ тхьа-пэ къызытфагъэхъыжыкіе, ОНФ-м иактивистхэр а чыпіләм makloх, къаплыхъэ. Нэужым картэм гъожыкіе щигъэлгээ-

Картам төлжүүлэвшийн цэвэртээс гэхэд чыгыпэр уцышьо мэхъужьбы.

Красногвардейскээ районны ашг фэдэу хэхилтэкүүпээ хуульгэгээ чыгыпилбгы зэрауукъэбзыжыгьэм ишыхьятэу уцышьо кээ картэм щыхагъэунэфыкыжын-

ЫЩЕЖЬЭ

фае. Къоджэ псэуплэхэм зэхашэхэрэ шэмбэт шыяхъафхэм чанэу ахэлажье. Амыгъэнэфгээ чыилгээн хэкли щыратэктүгээр агъэкъэбзэжыным фэгъэхьыгъэ юфтхъабзэу Красногвардейскэ районым щырагъякло-кыхэрэм предпринимательхэри волонтерхэри ахэлажье.

ищүлэнүүсээ зын бэхжүүлэхэд фэ-
миехэр алэ къихьаштыйн ельбы-
тыгьею 1офтхабзэхэм къахэ-
лэжьагьэх. Мэкъумэц хъязмэт-
шлапэу «Чиназиров» зыфилорэм
ипащэу Чыназыр Эдуард аш
фэдэ цыифхэм ащищ. Аш игу-
щыиэ къызэрэсциуагьэмкэ, хэт-
ре цыфи зыышыпсэурэ къуа-
джэр, республикэр ыгъэкъэб-
зэним, ыгъэдэхэним пыльын
адагьэуцох.

Мыщ дэжьым къыхэдгээшти
тшлонгыу тызышыпсэурэ чынпэм
тыллыпльэным мэхъянэшхо зэ-
рийэр. Тичьонопс идэхагьэ икъэ-
ухумэн тэры зыгэ ильыр.
Хэтрэ цыфи зылтыпльэжьы-
мэ, мыщ фэдэ гумэкъыгъохэр
дэгъэзыжыгъэхэ хъущтых.

ГЬОНЭЖЫКЬО Сэтэнай.

**ШІЭНЫГЪЭЛЭЖЬЭУ, ЕГЪЭДЖАКЛОУ, общественнэ ЙофышІэшхоу Блэгъожь
Зулкъаринэ Уцужкыкъо ыкъор кызыыхъугъэр ильэс 85-рэ мэхъу**

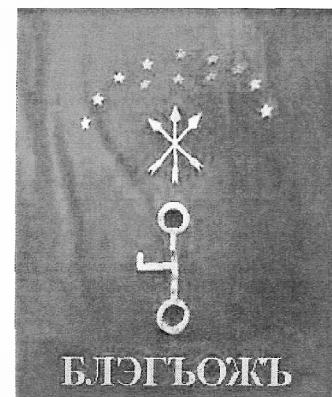
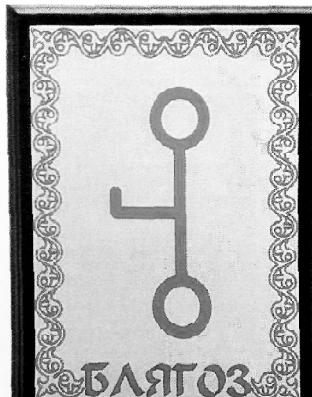
ИгъэшІэ пшъэрыль ин лъыІэсыгъ, зэшІуихыгъ

Гъэсэнгъэм, шэнныгъэм цыифыр зэралэтырэр, акылыр зэрапсхъэрэр хэтки нафэ. Адыгэхэми ми чым къызытехъуагъэхэм къышыублагъэу акылыштуагъэр klагъэтхъэу, губзыгъагъэр ялъапIэу къахы. Акыл зиIэ цыифым, шэнныгъэшхо зыкъольым лъэпкыр къегъэгъунэ, къахегъещы нэмыххам. Тэ, адыгэхэми, акыл-шэнныгъэкIэ ухээзигъэлыхъуханхэу цыиф гъэсэгъэшхо дэгүбэ къитхэкIыгъ.

Ахэм ясатырэ хэшүйгээ хэт
Блэгъожь Зулкъаринэ. Аш ыцэ
Адыгейм, кьош республикээм
ямызакъо, Урысыеми, адыгэхэр
зэрысхэ ӏækъыб къэралхэмий,
дунэе шэныгээми ацызэльтшэ.

халъхъэу «Апшъэрэ еджапIэм илофшIэн щырилэ гъехъэгъашIухэм алай» зыфилохэрар.

Блэгъожь Зулкъаринэ Уцу-
жыыкъо ыкъор тыгъэгъазэм и
11-м, 1932-рэ ильэсийн АР-м

Я 60 — 70-рэ ильээсхэм Адыгейм иапшьэрэ еджэлпэшхо Ioф щызышгэхэу, щезыгъаджэхэу лутыгъэхэм анахь къахэцщыгъэ шлэнэгъэлжэй-еъэджаклохэу, ежь ищүсө инкэл пэлж пчагъэр зыльызыщэн зыльтыгъэхэм Зулкъаринэ ашыц. Тхылтыр зи-
klасэу, шлэнэгъэр зиусэу зыкын-
гээлгэхуагь. Игүгэ лъыкноны
ыкыл щытху хэлтээ зэшүихы-
ныр къидэхуугь. Мы мафэхэм
цыфышо гъэсагьеу Блэгъожь
Зулкъаринэ Уцужыкко ыкъор
филология шлэнэгъэхэмкэ док-
тор, УФ-м ыкыл АР-м шлэн-
гъэмкэ язаслуженэ Ioфыши-
шху, шлэнэгъэхэмкэ Адыгэ
(Черкес) Дунээ академиэм хэт,
РСФСР-м гъэсэнгъэмкэ иот-
личник. Гъэшлэ дахэ къэзыкгугъэ
цыиф шлагь. Адыгэ Республика
и Президент дэжь щы-
зэхэцэгэй эксперт комиссием
цыфым ифтиныгъэхэмкэ хэ-
тыгь, Урысые кілэццыкlu Фон-
дым и Адыгэ къутамэ из-
хэцкүагь (ильэсыбэрэ аш ит-
хамэтагь). Адыгэ къералыгъо
университетым ублэпэ клас-
схэмкэ иегъэджэн-методикэ фа-
культет ильэс 20-рэ идеканыгь,
университетым билингвизмэмкэ и
Гупчэ ипэшагь, адыгэ-урьс
бзитгүшлэнгъэмкэ алерэ уш-
такly, урысыбзэмкэ алерэу
Адыгеймкэ филология шлэнэгъэ-
хэмкэ кандидат хууьгь, үүжү-
кэ филология шлэнэгъэхэмкэ
докторыцлэр къуушыхъатыгь.
Ioвшэлкю чанэу, зафэу, шын-
къагьэ зыхэлтээ зыкынгъэлж-
туагь. Гъэсэнгъэм ыкыл шлэн-
гъэм, ахэм аготэу шынэлкэ-
и Теуцожь район ит къуа-
джэу Нэшүккуае къыщыхуугь,
адыгэ лэжэклю унагь ѩаплыгь.
Ятэу Уцужыкко ынэу Фати-
мэтрэ сабын 9 — пшьешь
5-рэ кіэли 4-рэ аплугь, алэ-
жыгь. Апэу колхозым хэхя-
гэхэм ашыцгъэх, Ioвшэлкю-
шхуагьэх, яльфыгъэхэми Ioвшакэ
арагьешлагь, шу арагьэ-
лэгъуагь. Зулкъаринэ яплэнэрэ
сабынгь. А уахьтэр къинигь
— лажки, хъакын ямылэу цыиф
хъябэр щагъэпшынаагь, Хэгъэ-
гу зэошхор, зэо ужыр, гъаб-
лэр, гукюдигъэр шылагъэх.
Зулкъаринэ ятэу Уцужыккуу
«кулак» алы, колхозми къы-
хафи, ялэ щылагъэмэ зэкэ
атырахи, къинмыгъуаэр рагъэц-
чыгь. Аш фэдэ къинир къыза-
фэклом, унагъор гүнэгъухэм
адэжь исынхэ фаеу хууьгъагь.
Икэрыккэу щынэлкэ амал зэ-
рагьэгъотижынным пае, ным-
рэ тымрэ уцуу тъиси ялагъэп,
яльфыгъэ нахыжхъэри ахэм
адеэццыгъэх, пасэ щынэнгъэм
ыуасэ къагурууагь. Зулкъаринэ
ильэси 8 — 10 нахыбэ ыныб-
жыгъэп ятэ хотэу Ioф ышлэ
зэхьум. Иехъони, шажъони, чы-
гулэжыни — зэхэдэз ялагъэп.
Зулкъаринэ щынмыгъупшэжы-
нэу ыгу къинаагъэр 1938-рэ
ильээсийн ятэ ылэшхъитлукэ
сэман (етлэ) унэ ыши, пчье-
шхъаныгъупчэхэри хигъеуцо-
жыхыхи, шхъэри ылэти, бгъэнкэ
ылпки зэрчэлжважыгъагъэхэр
ары. Янасыгти, тым ылэ зэкэ
къыхыщтыгь. Ау къиним яни,
яцыккүни нахь ыпсыхъагъэх,
къынфагъэхэг.

ащыгу шүкүлэ кынагъ, игупшы-
сэ бэрэ кыыхуцожбы. Еджэн
кьодыр арымырэу, шыкүлэ-гъе-
псыкүлэхэм, шэн-хабзэхэм афи-
пилүгъэх. Пэнэжыкъое гурьт
еджаплэм Зулкъаринэ иеджэн
щылтигъякотагъ, ау Хэгъэгү
зэошхом ильэхъан зэпильзун
фаеу хъугъагъэ. Пыир хэкум
зырафыжым, Джэджэхъэблэ
гурьт еджаплэм иеджэн щы-
щыпидзэжъи, класси 7-р кыы-
шиухыгъ. Педучилищм чэххэ,
ильэсныкъо Ѣеджажаа къесы-
маджи, ядэжь къыгъэзэжыгъ.
Нахышу зэхъужым, Пэнэжыкъ-
кье гурьт еджаплэр къуухыгъ.
Мы ильэсхэм якыныгъэ, унэгъю
къызэрхыклохэм ящылэкэ-амал
зэрэдэй дэдагъэр Зулкъаринэ
бэрэ къыложжьэу, къытхыжжьэу
хъугъэ.

1949-рэе ильээсүм Мынкьюол къэралыгьо къэлэгъэджэ институтын чөхьагь ыкы щеджагь, къэлэгъэджэ дэгүхэр — Нэмэгтээкъю Юсыф, Андрей Лаптевым, Е. М. Шабановам афэдэхэу илагъэх, урысыбзэмрэ литературэмрэкэлэ къутамэр дэгүү дэдэу къуухыгь. Еджэгты ильэсхэм ЦуукI Налбый ныбдэгту къыфэхуугъагь. Сэнэхъатыр илэ зэхъум, Пэнэжыкъое гурыт еджаплэу зышеджагъэм къыгъэзэжки, къэлэгъаджэу юф шишлэгь. Нэшьукъое, Гъобэкъое еджаплэхэм Зулкъаринэ ащылэжьагь. Дээ къулыкъур Украянэм ит къалэу Шепетовкам щихьагь.

1956 — 1957-рэ ильэсүкэлдэгэгүр Аскъэлэе гурыт еджаплэм ишацэх коммунист ныбжыкчээ 3. У. Блэгъожыям ыублагь. Мы юфышо мыпсынкэр ыплээлийн ифагь, еджаплэм ильэцэкчэлжыни, егъэджэн-пүнүгъэр къэлэтигъенэри зэшүүихыгь. 1959-рэ ильэсэым мы еджаплэр

ІЛЬ ІН

Блэгъожь Зулъяринэ ильэкій, ишэнэынги исэнхъяткэ гъээзгъагъэ. 1960-рэ ильэсүм а уахътэмкэ Адыгейимкэ анахь еджэпэл пэцэд дэгъо альтыгтагъэр хэкуоном къащэжы, еджаплэхэмкэ инспекторэу агъенафа, ау ташэлгээшко щымыэу, иержэнгъэсэнгъэ лынгъэктэнэр иръоу альэгъуу, Горьковскэ къэралыгъо университетым иаспираантурэ еджакло агъектуагъ. Блэгъожым зэрихабзэу, зызэкингъуай ишэнгъэлэж инхэм рагъаджэ, кантидатскэ диссертациеу «Глаголы перемещения в современном русском литературном языке» зыфиорэм йоф дешэ, мэзихкэ къегъашынкъажы.

пшың чыгарылганын. Гири веджагай вэхэм ашыщыхар кандидатых, докторых, цыфышишук. Ош фэдэ цыфым ىэпилэгтүү уфэхкүнүр, уишүаагъэ екыныр, лъэгъюшту ёбгъэгъотыныр насыптыгъэба?

Зулкъаринэ иунэгъю дахэ
Блэгъож лээкъошхом икъутэ-
мэ пытэу щыт. Ишхъэгүсэй
Асыет кэлээгъеджэ-шлэн-
гъэлэжь, ыпхъухэй Зуриет, Зу-
лимэ (унагъохэр, сабыйхэр яхэй)
бзэхэр ашлогохэшлэгэйнэу зэра-
гъашэх, зэхрафых, еджэгъэ-
сагъэх. Иklалэу Заур юрист.
Уятэ-үянхэр кыгышхъащын-
хэм, узынчэнхэм ауасэ зэхा-

Шэныгээ тофшээним хотэу, общественнэ тофшээнми чанэу

хэлажье. Аспирантурэр кызыгъум, Адыгейм кыгъэзэжьымэ шоигъуагъ, ау тофшэпэлэ чыпэ щымылэу кыфатхыжыгъ. Аш къыхэклеу, къалеу Горькэм дэт университетэу зыщеджагъэм урысыбзэмкэ кэлэгъаджэу зы ильэрэ тофшилгээ. 1964-рэ

ильэсүүм, зэнэкъокы шыкылэм тетэү, «Современнаа урысыбзэм» иегъеджэнкээ юфхъабзэм хэлажьэшь, аш теконыгъэр кыышыдехы. Мы ильэсүүм кыышыублагьэу урысыбзэмкээ кафедрэм икелээгъеджэ шъхьалэу адигэ келээгъеджэ институтым ювшынныр Зулкъаринэ щыригъэжьяаг. Апэрэ мафэхэм къащи-кэдзагъэу ныбжыкхээм ягъэджэни, урысыбзэр лъэнэкъуабэкээ зажэфтигъээнными юфыши ошигтад.

Плэштэгүнүкъор зэрэштытэу наукэм фигъэшьошагъ, научнэ юфшэгъ 230-м нахыыбэ къылеклекыгъ. Ахэр тэ тихэгъэгү

шізу, ятэ имәфекі дахекіе пса-
унығъэрә тхъагъорекіе фәлъялох.

Зимэфэк ин хэзигүүнэфы-
кырэ Зулкъаринэ шоу ышлагъэр
цыфыбэм ашыггуушэрэп, инэй
фэрэзэхэу ягущыг фабэхэр
кытльагъээсигъэх. «Зулкъа-
ринэ сиклээгъеджагь. Кілэ-
гъеджэшху, сыйдигуу ышгыры
ышгыры ышыг, шэнгийгээр
ышгыг иштээгчид». С. М.

шу сиъэльтэгүүгээ. С. М.»
«Блэгъожь Зулкяринэ Ioф
дээсшэнэу синаасып къыхыгь.
Шлэнгъэшхо Iækэль, гульйтэ
и!, фэдээр Ioвшлэхо емызэшшүжь
сырихынлагъэп, щысэ сферхүгь.
Н. К!»

Ухэйлэсэнэү гэшээ бай дахэ
и Блэгъожь Зулкъаринэ, шлоу
ыпхыгъэр кынфэтэмийжээ,
псаунгыгээ илэу Ѣыненэу ты-
фэлъяло.

МАМЫРЫКЬО Нуриет.

Сурэтхэм арьтхэр: Блэгъожь
Зулкъарин; Зулкъаринэ янэу
Фатимэтрэ Уцужыкъорэ; Зул-
къаринэ ишхъэзгүсэу Асы-
ет льфыгъэхэм ахэт.

Кымафи гъэмафи тяжэ

«Лэгъо-Накъэ икъэлапчъэхэр» зыфилорэ туристическэ-зыгъэхъужыпэ кластерим игъэцэктэн Адыгэ Республиктэн зыщырагъэжьагъэр 2014-рэ ильэсир ары. Ар федеральнэ программэу «Хэгъэгу клоц ыкыл 1екыб туризмэм Урысые Федерацием хэхъоныгъэхэр щегъэшыгъэнхэр (2014-рэ — 2017-рэ ильэсхэр)» зыфилорэм тэгээпсихъагъеу щит.

Ильэсийн текыгъэм кылоц! Мыекъоп районом псэолтэшхэм щызэшуахыгъэхэр зыгъэпсэфыпэ чынгэхэм яинфраструктурэ игъэпсынрэ цыфхэм фэл-фашхэхэр алагъохыхэрэр нахышу шыгъэнхэмрэ зыфэгъэхыгъэхэр.

Щысэхэр къэтхыных. Икъирэ ильэсийн газрыгъуланхэр күшхъэм зэрэдээгъэхэм сомэ миллион 378-рэ тырагъэкодагь, аш щыщэу миллион 299-р — федеральнэ бюджетын, 79-р — Адыгэ Республиктэн ибюджет къахахыгъэх.

Инфраструктурэм игъэпсын 2018-рэ ильэсийн лягъэктөтшт. Газыр зэрыклошт линием игъэпсын аухынэу ыкыл автомо-

биль гъогоу «Гъозэрыпль — Лэгъо-Накъэ» зыфилорэр ашынэу ягухэл. Ахэм сомэ миллион 684-м ехъу апэуагъэхьащ, мылькур гупчэ ыкыл республике бюджетхэм къахахыгъэх.

Ильэс къэс Адыгейим зыгъэпсэфаклохэр къэклох, ахэм тикъушхъэхэр, типсихъохэр, тибиосфернэ заповедник агу рехых. Кымафи гъэмафи мыш зыщыгъэпсэфышунуу зэрэштыр ягуал. 2016-рэ ильэсийн республиктэн къихъагъэр нэбгыре мин 413-рэ зэрэхъущтыгъэр. Тызхэт ильэсийн къэралыгъо гъунапкъэу зэфашыгъагъэхэр кызыгъуахыжыгъэхэм, гъэмэфэ мазэхэр псаунгъэмкэ зэпчыгъошлу щит.

мытыгъэхэм, цыф пчагъэу кытфаклоштыгъэм къышыклигъэп.

Зыгъэпсэфыгъо мэфитум цыфэу кыдэкхэхэрэр нахьыбэхъугъэх плюми ухэукъоштэп.

Хагъэунэфыкхэрэ шэжь мафхэм, хъугъэ-шэгъэ зэфешхъафхэм афэгъэхыгъэу зэхажхэхэрэ тофхъабзэхэм цыфыбэ къякуланлэ. Осымрэ чынгээрэ къэсийфхэхкэ тикъушхъэхэри, тимэхэри маршрут зэфешхъафхэр ашыгкунхэм тэгээпсихъагъэх. Кымафэр кызыэрэсээ күшхъэхъэхэм къячхъинхэр зикласхэр кызыгъэхъэх. Нэүжим ильэсийкэу къэблагъэр кымэфэ жын къабзэм хэтхэу кырагъэхъануу къэклох. Турпредприятияхэр къэклохээ зыгъэпсэфаклохэм япчагъэ нэбгыре мин 430-м нэсийнэу Адыгэ Республиктэн туризмэрэ зыгъэпсэфыпэхэмрэ и Комитет иофишшэхэм къиталуагь.

**ШЬАУКЬО
Аслынгуаш.**

ПЕНСИЕХЭМКІ ФОНДЫМ КҮЕТЫ

ЕЖХЭМ ЗЫФАГЬЭПСЫЖЫ

Унэе предпринимательхэр аныбжыкэ нэсийхэмэ пенсиеу афагъэуцүүтир ежь-ежырэу зыфагъэпсыжы. Пенсиехэмкі страхованиею взносэурагъахъэрэр ары ар къизыхэкырэр. 2017-рэ ильэсэу тызхэттийн къизихъагъэм кыщыублагъэу хэбзэлаххэмкі къулыкъум а взносхэр фэгъэзагъэхэхъугъэ, ау нахьыпэрэм фэдэу, ахэр цыфым иунэе счетэу Пенсиехэмкі фондым щырилэм кыщыдэллытагъэх.

Унэе предпринимателым адэр пстэ-60-м, бэзльфыгъэмэ, 55-м нэсийн фое; 60-м, бэзльфыгъэмэ, 55-м нэсийн фое;

— пенсиехэмкі баллхэр шэгхэе анахь маклэу агъэнэфагъэм кыщыкхэхъугъэхэр. Ар взносэу ытыгъэмрэ ильэс пчагъэу ар зэритигъэмрэ ялтыгъэгь.

— ыныбжь, хъульфыгъэмэ, ильэс

2017-рэ ильэсийн зэрагъэнэфагъэмкі, баллхэр 11,4-рэ икъунхэ фое;

— страхованиемкі взносхэр зэритигъэ ильэс пчагъэри шалхъэхэм къашыкіэхъугъэхэрэ шуцтэп. 2017-рэ ильэсиймкі анахь маклэу агъэнэфагъэр ильэс 8.

Страхованиею пенсием ахъщэ тедээ гъэнэфагъэу къэралыгъом къытыригъахъорэр пстэумки, предпринимательхэри ахэтэу, зэфэдэз. Ар сомэ 4805,11-рэ мэхъу. Пенсиесу фагъэуцүгъэм къихэхъон фаери нэмыххэм афэдэу къафальтээ. Пенсионерым предприниматель иофирыгъэтэйлъжыгъэмэ, инфляцием диштэу ипенсие къихэхъоцт. 2017-рэ ильэсийн страхованиемкі пенсиер проценти 5,8-у къаэтыгъэ. Бизнесээр ымыгъэтэйлъжыгъэу, иофшэмэ, взносэу ытыгъэр къыдалтытээ, ильэс къэс пенсиесу къыфальтэжъыт.

Нэбгырэ 42871-мэ къараты

Мазэ къэс атырэ ахъщэ тыныр кырататуу Адыгейим исыр джащ фэдиз мэхъу. Гурытимкі льтагъэйн ар сомэ 2346,32-рэ.

Цыфым аш фэдэ ахъщэ тыныр кыфэконеу Федеральнэ закон зэфшхъафхэм фитынгъэхэм кырататын, анахыбэу кызэдэлтигъэхэм законым тетэу ар фагъенафэ. Мазэ къэс атырэ ахъщэ тыныр кырататынэу фитынгъэхэм зиэхэр:

- ветеранхэр;
- сэкъятнгъэхэм зиэхэр, кілэцы-күххэр ахэтхэу;
- Хэгъэгу зэошхом ильэхъан ыныбжь

имыкъугъэу фашистхэм гъэрэу аштэгъэхэр;

— радиацием ыкыл ядернэ ушэтихэм ягъэ зэрагъэкыгъэхэр;

— «Советскэ Союзым и Лыххуужь», «Урысые Федерацием и Лыххуужь» зыфилорэ цэхэр кызыфагъэшьошагъэхэр, Щытхъум иорден степенищымкы икавалер хъугъэхэр;

- ахэм афэдэхэу дунаим ехыжыгъэхэм яунагъохэм арысхэр;

— «Социалистическэ иофишэнным и Лыххуужь», «Урысые Федерацием иофишэннымкі и Лыххуужь» зыфилорэ цэхэр кызыфагъэшьошагъэхэр, йофишэннымкі Щытхъум иорден степенищымкы икавалер хъугъэхэр.

Мазэ къэс атырэ ахъщэ тыныр пфагъэпсынам пае УФ-м Пенсиехэмкі ифонд икъутамэу узэпхыгъэм уеклонлэн фое. Зыгорэкэ цыфыр социальнэ учреждением щагыгъэм, Пенсиехэмкі фондым икъутамэу ар зэпхыгъэр ары льтэу тхылтыр зэрэтиштыр. Зынбжь имыкъугъэу е ипсаунгъэхэм изытеткэ амал зимишэм мазэ къэс атырэ ахъщэ тыныр фагъэуцун фое щитмэ, аш

янэ е ятэ, льтэпльэнэу е ыпнуунэу зыштагъэхэм льтэу тхылтыр ытын ылъэ-кышт. Ильэс 14-м зынбжь нэсигъэхэм ежь-ежырэу льтэу тхылтыр атын фитых. Пенсиехэмкі фондым интернет нэклубго «унэе кабинет» кызызэу-зыхыгъэхэм ашкэ тхылтыр атын альэкышт.

Цыфым льтэу тхылтыр зитыгъэм ылъэхэм мэфи 10-м кыклоц! аш хэппльэх, нэүжим, мэфи 5-м кыклоц!, ахъщэ тыныр кырататытмэ, хыауми кытэмы-фэрэм щагъэгъуазэ. Мазэ къэс атырэ ахъщэ тыныр тхылтыр зитыгъэм кызыфагъэуцүгъэр агъенафэ. Ар зыфагъэуцүгъэр пенсиесу къогъахэу щитмэ, пенсиесу игусэу кырататыт, пенсиесу джыри фагъэуцүгъэмэ, ахъщэ тыныр кызызэр-фэкошт шыккэр ежь кыхихын фое.

САМБО. ХЬАСАНЭКЬО МУРАТ ФЭГЪЭХЫГЬ

Батырьыр ящысэшү

Іэкіб къэралыгъохэм ашызэльшізу, дунаим самбэмкіэ гьогогьу 11 ичемпионзу, дунаим и Кубок гьогогьу 8 къыдэзыхыгъзу, Европэм иды-шъэ медали 7, Урысые Федерацием идышишьэ медаль 19 къызыфагъэшьо-шъэ, Урысыем и Къэралыгъо Думэ идепутатзу Хъасанэкью Мурат фэгъэхыгъзу зэнэкъоху Мыекъуап ятлонэрэу щыкъуагь.

Республикэм спорт Унэшко «Ошъутенэм» самбэмкіэ щыззахшэйэ хэгъэгу турнирим Урысыем ишьольыр 15 хэлэжьагь. Санкт-Петербург, Чувашиим, Ивановэ ыкчи Нижегород хэхүхэм, Кырым, Төмөр Кавказым, Кыблэм къарыкыгъэхэр хэлэжьагь. Дунаим, Европэм зэлүкэгъухэм хагъунэфыкыре чыпэхэр къащызыхыгъе бенакхохэр алтырэгум щызлуклагь.

Зэнэкъохур игъекотыгъэу къыззуяхыгь. Адыгэ Республикэм и Лышхъэу Къумпъыл Мурат ашызэгүшүл, Хъасанэкью Мурат дунаим зэрэшызэлшэр къыхигъэшыгь. «Спортын нахь зөгье-ушъомбгъугъенэмкіэ Хъасанэкью Мурат иофыбэ егъечакіэ, цыфыши», — къыуагь Къумпъыл Мурат.

Урысыем самбэмкіэ ифедерации ипащэ игуадзэу, Урысыем изаслуженнэ тренерэу Рудольф Бабоян зэнэкъохум хэлажьэхэрэм къафагъушуагь. Адыгэ Республикэр спорт псуэульэхэмкіэ Кыблэ шьольырим шуукіэ зэрэшшээр, анахь дэгъухэм зэррашыцир хигъэунэфыкыгъ.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо оредыло-къэшьокло ансамблэу «Исламыем» лъэпкъ къашибхэр къышыгъя, адыгэ оредыр

зэхахьэм щигъэжынчыгь. Къэбэртэе-Бэлкъарыимрэ Адыгэимрэ язаслуженнэ артисттэу

Дэйбэ Мыхамет Мэшбэші Исхакъэр Тутэ Зауррэ зэдаусыгъэ ордэдэй адигэхэм яхылтагъэр къызыхедзэм, Унэшхом къышедэхэр къыдежыуугъэх.

БЭНЭГҮХЭР, МЕДАЛЬХЭР

Ильэс 16 — 18 зыныбжь кланхэр яонтэгъуяхэм ялтытыгъэу купи 10-м щызэнэкъохуугъэх. Ба-

тыри 150-рэ фэдиз медальхэм афэбэнагь. Апэрэ чыпэхэр къыдэзыхыгъэхэр: Лъэцэр Амир, кг 48-рэ, Накл Айдэмэр, кг 56-рэ, Цыкыу Рэмэзан, кг 60, Хъаклэмэз Айтэч, кг 70-рэ, Еутых Рэмэзан, кг 76-рэ, Лышукъу Азмэт, кг 87-рэ, Вардкез Акопян, кг 87-м къехьу. Зэкэри Адыгэ Республикэм щыщих.

Лышэ Хъарун, кг 52-рэ, Арам Овсаян, кг 81-рэ, Краснодар краим фэбэнагъэр. Армен Агаджанян, кг 65-рэ, Нижегород хэкум къикыгь.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу Къумпъыл Мурат апэрэ дышьэ медальхэр, хагъэунэфыкырэ чыпэхэр къыдэзыхыгъэхэм афэгушуагь, ялэпэлсэнэгъэ хагъэхонэу афиуагь, шуухафтынхэр аритыжыгъэх.

Батырхэм медальхэр язитыжыгъэхэм ашыщых Хъасанэкью Мурат, Мудрэнэ Бисльян, Рудольф Бабоян, Алхъо Сыхытый, Делэко Адам, Ашот Маркарьян, Абрам Агамирян, Джармэкью Юсыиф, Мэрэтыкью Сахьид, фэшхъафхэри. Зэхахьэр зэрашагь Адыгэ Республикэм изаслуженнэ журналисткэу Тэшү Светланэрэ Урысыемрэ Адыгэимрэ язаслуженнэ тренерэу Хъот Юнысрэ. Зэфхъысихъэр ашызэз, Хъасанэкью Мурат, спортсменхэм яхылтэгъэ къэбархэр лупкіэу къалотагъэр. Спортын пүнүгъэ мэхъанэр туриспублике щыратырэм хэпшыкыи зэрэхъуагьэр къыхигъэшыгь.

ЕПЛЫКІЭХЭР

— Синьбджэгъу нахыжъэу Хъасанэкью Мурат сиғэгушо, имэфэк мафэ тэфэу зэнэкъохур дахэу фызэхашагь, — къитуагь Олимпиадэ джэгунхэм дзюдомкэ дышьэ медальхэр къащыдэзыхыгъэу Мудрэнэ Бисльян.

— Бэнакхэм зафэзгэсэним фэшл спортын ишьэхэр къысфиуатэхэу бэрэ къыхэкигь. Мурат спортышом щыцэрли. Сыфай ыкчи сиғэльяло ишылэнэгъэ джащ фэдэу дэгъо лыкъолтэнэу, имурадхэр къидэхъунхэу.

— Блэкыгъэ ильэсэм ебгыапшэмэ, мыгъэ тибэнаклохэм медалэу къыдахыгъэр нахыбь, ашт къеушыхытэ Адыгэим исамбо хэхъоныгъэхэр зэришхээр, — иеплэтикхэм ташигъэзогагь дунаим самбэмкіэ ичемпионзу Мэрэтыкью Сахьидэ.

Накл Айдэмэр, Цыкыу Рэмэзан, Вардкез Акопян, нэмийк бэнаклохэу гүшүлтэй тызыгэхъуягъэхэр ятренерхэм, зэхэшаклохэм афэрэзэх, Хъасанэкью Мурат шоу щылэр къидэхъунэу фэльяло.

Тренерхэу Хъабый Байзэт, Хъакурынэ Дамир, Джармэкью Нурбый, зэхэшаклохэм ашыщэу Делэко Адам, зэнэкъохум исудья шхъаалэу, Урысыем изаслуженнэ тренерэу Роберт Залеевым, нэмийкхэм самбэм зыэрэриушомбгъурэр, къэралыгъо еколохакэу спортын фашырэм ильбэкүшүхэм осэ ин афашигъыгь.

Хъасанэкью Мурат зэнэкъохум хэлэжьагъэхэм, зэхэшаклохэм гъэзетымки «тхъашуягъэпсэу» арелоожы.

ЕМТЫЛЬ Нурбий.
Сурэтхэр зэхахьэм къыщитехъигъэх.

Зэхэзыагъэр
ыкчи къыдэзы-
гъэхырэр:

Адыгэ Республикэм лъэпкъ Иофхэмкіэ, Иэкыб къэралхэм ашы псэурэ тильэпкъэхъэм адырэз эзпхыгъэхэмкіэ ыкчи къэбар жъугъэм иамалхэмкіэ и Комитет Адресыр: ур. Крестянскэр, 236

Редакциер
зыдэшылэр:
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,

Редакцием авторхэм
къайхырэр А4-кіэ
заджхэр тхъапхэу
зипчагъэкіэ 5-м
емыхъухэрэр ари. Са-
тырхэм азыфагу 1,5-рэ
дэлээу, шрифтыр 12-м
нахь цыкунэу щытэп.
Мы шапхъэхэм ади-
мыштэр тхыгъэхэр
редакцием зэкгэжклюхых.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхытыв-
гъэр:
Урысые Федерацием
хэутын Иофхэмкіэ,
телефониокэтын-
хэмкіэ ыкчи зэллы-
їэсүкіэ амалхэмкіэ
и Министерствэ
и Төмөр-Кавказ
чыпэл гъэлоры-
шапл, зэраушыхы-
тыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщаушытэр
ООО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зэкхэмкіи
пчагъэр
3849
Индексхэр
52161
52162
Зак. 2924

Хэутын узцы-
кэлхэнэу щыт ухажтэр
Сыхытэр
18.00
Зыщаушытэр
уахтэр
Сыхытэр
18.00

Редактор
шхъаэр
Дэрэ Т. И.

Редактор шхъаэр
игуадзэр
Мэшлэкью С. А.

Пшэдэжкыж
зыхырэ секретарыр
Хъурмэ
Х. Х.

